

ПОСЛОВНИЦА ЗА КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ ПРИРЕДБЕ НРС

КОЛАРЧЕВ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

I. КОНЦЕРТ

БЕОГРАДСКОГ КАМЕРНОГ ОРКЕСТРА

ПОСВЕЋЕН ДЕЛИМА
ВОЛФГАНГА АМАДЕУСА МОЦАРТА

ДИРИГЕНТ
ЖИВОЈИН ЗДРАВКОВИЋ

СОЛИСТА
ПЕТАР ТОШКОВ

Београд, 13 маја 1952 године

Почетак у 20 часова

ПРОГРАМ:

Волфганг Амадеус Моцарт:

- 1) »Мала ноћна музика«. — Серенада G-dur
за гудачки оркестар

Allegro

Romanza, Andante

Menuetto, Allegretto

Rondo, Allegro

- 2) Концерт за виолину и оркестар G-dur

Allegro

Adagio

Rondo

О Д М О Р

3. Симфонија бр. 40 G-moll

Allegro molto

Andante

Menuetto, Allegretto

Finale, Allegro assai

Хајдна опет помало „демократизован“, овде се појављује у облику у коме подвлачи и акцентира основну идеју и атмосферу симфоније. То је заиста трагични менует, претеча трагичних скерца Бетовенове Пете и Девете симфоније; овом менуету не ублажује ту трагику нити дурска атмосфера „триа“, него је насупрот, још више истиче.

4. став — Финале — *Allegro assai* — чврсто заокружује читаву драмску и трагичарску целину симфоније. Иако главна тема у самом свом почетку још не одаје толико трагике, њена материја је у „развојном делу“ развијена до огромних размера. Ту се јављају управо грандиозни драмски акценти, снажни драмски заплети, који већ потсећају на каснијег Бетовена, на „Ероику“, на Пету, па чак и на Девету симфонију. То је Моцарт који указује директно на зрелог Бетовена и на романтицизам, Моцарт који нам јасно показује повезаност романтицизма са уметничким тенденцијама времена око француске револуције. Моцарт који нас можда управо тим посредним путем упозорава на везу између његовог зрелијег стваралаштва и бурне, напете атмосфере у предвечерје Револуције.

Н. Х.

робна фрула“, ни тада га није потпуно оставио његов животни оптимизам, па и извесна црта борбеоости. Ипак — стваралаштво Моцартово завршава трагичним акцентом, „Requiem“, одразом тешког душевног стања под сам крај живота.

„Мала ноћна музика“, рађена додуше већ у „бечком периоду“ (1787) носи — сасвим по логици тог жанра — помало и особине „divertimenta“, форме која израста средином 18. века у пракси музицирања у оквиру двора, али са доста демократичним цртама (мелодика је често поред све елеганције доста блиска грађанској и пучкој); али ово дело садржава и неке, макар и дискретно ниговештеое драмске елементе, а разрада материје у појединим епизодама је сасвим симфоничарска.

Концерт за виолину и оркестар *G—dur* један је од пет Моцартових виолинских концерата написаних 1775 године, у доба његовог боравка у родном граду Салцбургу, у повољним околностима живота и рада, а након прикупљених утисака из недавних посета важним музичким центрима Италије, у време кад Моцарт још није толико осетио да му је тај салцбуршки амбијенаг постао и тесним, и није толико осетио овисност од свог црквено феудалног „послодавца“ — салцбуршког надбискупског двора. Тај концерт има много свежине и типичне моцартовске непосредности, а у свему се нарочито истиче пучки карактер последњег става, који између осталог показује ону нераздвојност везе између класичног симфонизма и народне основе.

Симфонија у *g—molto*, једна од његове три последње, најзрелије симфоније (*Es—dur*, *g—mol*, *C—dur* — „Јупитер“ (све три компоноване 1788) даје врло изразиту трагичарску атмосферу у којој се врло често појављују моменти бетовенске снаге, дубине и трагике.

1. став — *Molto allegro* — са својом главном темом, болном и нервозном музичком мисли која је стално (нарочито се то види у „развојном делу“) у ауторовој свести присутна, особито са уводним мотивом главне теме који изгледа као грчевити јецај, тај 1. став је целовита слика једног мрачног расположења, слика каква овеко снажно и убедљиво до тада није била у симфонизму изнесена.

2. став — *Andante* — на први поглед ублажује ту атмосферу кроз своју лирску медитацију, али и у њој се, међутим, јављају опет болно-трагични елементи.

3. став — *Menuetto* је поглавље за себе. Менуст, код Моцарта редовно отмен, грациозан, ређе мало елегичан, код

Волфганг Амадеус Моцарт (1756—1791) иако му живот није био дуга века, пролази у свом стваралаштву линију која води до формирања потпуно зрелог мајстора. Разлика између „ранијег“ и „каснијег“ Моцарта можда се у његовим делима истиче тим више, што, поред краткоће његовог живота видимо да се ту подударају три линије: линија дозревања његових погледа на свег у коме Моцарт све више сагледава друштвене противречности (и у односу феудалног друштва према њему самоме); линија уметничког дозревања — стварања и учвршћивања индивидуалног уметничког израза и потпуно освајање технике; линија општег дозревања тада симфонизма као стила који је све јачи симптом културне афирмације прогресивне друштвене класе — грађанства. Наравно да су све три линије испреплетене и узрочно повезане међу собом. Детињство Моцарта и „детиње доба“ симфонизма, зрела фаза Моцартовог развоја и зрела фаза класичног симфонизма готово се поклапају, што је свако један од резултата саме делатности Моцарта, који је у процесу свог стварања необично брзо прихватио утицаје са разних уметничких подручја, брзо се с њима саживљавао, брзо схватав суштину онога што је у њима позитивно и ново, износио то увек у новом, вишем квалитету са снажним личним печатом.

Кроз све то Моцарт нам се испољава као осећајни, осетљиви и необично префињени грађанин-интелектуалац свог доба, који (уза сву своју отменост) показује и много демократских црта у свом стваралаштву, црта карактеристичних за симфонизам; а да је осетљиво и танкоћутно реаговао на збивања око њега и нарочито на односе према њему, то показује и она линија његовог стваралаштва од младалачке ведрине (са много грациозности, каткад и наивности) до [озбиљних, тамних и трагичарских атмосфера и акцената у неким његовим делима тзв. „бечког периода“ (симфонија $g=moll$, $Es-dur$, опера „Дон Хуан“) када је, по следњих десет година свог живота, у Бечу, осетио сву тежину животне борбе уметника грађанина у феудалној средњи. Но као што показују нека дела тог доба, као н. пр. $C-dur$ симфонија „Јупитер“), па онда последња опера „Ча-

Чланови београдског камерног оркестра

Концертни мајстори:

Петар Тошков
Људевит Пал

Мирослав Вуков
Ђорђе Илић

Контрабаси:

Фрања Кани
Стјепан Сињери
Фрања Главник

I. виолине

Бранко Пајевић
Александир Исаковић
Милош Лазаревић
Миливоје Ђирић
Александар Павловић
Дејан Михајловић

Флаути:

Јаков Срејовић

II. виолине

Алемко Белоти
Здравко Виталић
Јован Тошић
Драгутин Ристић
Јелисавета Николић
Јеремија Антонијевић

Обое:

Станко Боровечки
Иван Срнић

Виоле:

Борислав Илић
Петар Николић
Недељко Михајловић
Миодраг Благојевић

Фагоџи:

Маријан Болфан
Иван Болфан

Хорне:

Иван Перко
Јосип Флорјановић

Виолончела:

Ерих Ајзенбранд
Ђорђе Милојевић

Архивар:

Иван Зримшек